

תדרוך

חובה לראות

תל-אביב: שואה, שיגעון של לילה, נשיקת אשת-העכביש, זיכרונות מאפריקה.

ירושלים: פנטסיה, שיגעון של לילה, הכבוד של פריצי.

חיפה: שיגעון של לילה.

תל-אביב:

שואה (מוסיאון תל-אביב, צרפת): יצירתו הייחודית של קלוד לנצמן, הבאה לבחון את פעולת מכונת ההשמדה השיטתית ביותר בתולדות האנושות, ולהוכיח כי המין האנושי, המשלים עם תופעה שכזו, הוא חסר תיקוה. זהו מסע אל המוות בלי תמונות זוועה, אבל בהכרה שלמה. לא להחמיץ. גם אם המאמץ מפחיד.

*** **שיגעון של לילה** (חן 2, מוצגים ברוך ירושלים וברביג' 2 בחיפה): פקיד קטן ממושע ומרובע עובר בלילה אחר לצידה השני של ניו-יורק, ומגלה שהוא בצידה השני של הלכנה. עולם שאינו מוכר לו מטריף את דעתו וכובש את חושיו, בסיט המסתיים רק עם בוקר, כשהמציאות טופחת על פניו ומחזירה אותו אל השפיות והסדר הטוב — אם כי ספק אם לא ייצא, בעיקבות הטירוף, להכחיד את עצמו בלילה הבא, כפי שעושים זאת הבריות הנגועות במחלה הנקראת ניו-יורקיום. מרטין סקורסיה בתרגיל לבימאי מבריק.

*** **מישימה** (לב 4 ארצות-הברית): פול שרדר האמריקאי מנסה לרדת לגיהנום היצרי והיצירתי של יוקו מישימה, אחד הסופרים היפאניים השנויים ביותר במחלוקת, דרך תיעוד

קן אונגטה בתפקיד מישימה היופי והמוות

דרמתי של יומו האחרון והמחות פרקים מספריו. הקטעים הסיפוריים אסתטיים להפליא, אבל הנסיון לנתח את הטירוף הבסיסי ויחסייהגומלין בין יופי למוות אינו עולה יפה.

ירושלים:

*** **הכבוד של פריצי** (סמדר, ארצות-הברית): סרט צעיר של בימאי ישיש, שהסינמטיקס עורכים לו החדוש הצרעה — ג'ון יוסטון. מילחמת גאנגסטרים אוהבים עד כרי השמרה.

הבל הבלים
הכל הבל

אהבה מטורפת (אורלי, תל-אביב, ארצות-הברית) — לא נותר אלא לצטט דיווח במדור זה מי פסטיבל הסרטים האחרון בקאן, שהגדיר את סירטו החדש של בוב אלטמן במילים: טנסי ויליאמס הולך לפאריס-טכסס.

כך מצטייר מחזהו של סם שפארד, שהועלה בישראל בשם המכורים לאהבה. בתרגומו המילולי שמו, "שוטה לאהבה" — ואולי זה השם המתאים לו ביותר, אם רוצים לקבל את פרשנותו של הבימאי עצמו למה שראה כמחזה תיאטראלי סגור. סיוט מתמשך והולך, שכל דמויותיו הן סמלים. בתור שכזה קל יותר היה לקבל אותו על הבימה וקשה להעבירו כריאליזם קולנועי מתקבל על הדעת. אבל אם לקבלו במישור הדמוני בלבד — אליבא דאלטמן, כמו התרחש הכל בדמיונו של שיכור זקן — אפשר לעקוב אחרי העלילה בלי להתאכזב וללא כל תיסכול.

גבר מגיע לתחנת-דלק עזובה בשום-מקום, בכוונה לקחת איתו את האשה שלו. הגבר: סם שפארד עצמו. האשה: קים באסינגר — ספק-אחותו. ספק-מאהבת-לשעבר, ספק אשה שפותתה ונעזבה פעמים רבות. בין השניים יש יחסי אהבה, שינאה ותלות הדדית. יש התפרצויות, חידוש קשר זמני, נסיון לקבל תמיכה, להתקרב, להתנשם ולהתפייס. גבר מזדקן (הארי דין סטנטון), שיכור כל העת, מעלה זיכרונות שבהם

קים באסינגר — אחות, אשה או מאהבת?

מתברר כי השניים הם למעשה אח ואחות. אבל הרשתות בשיחזור העבר מורה על הבל הבלים. כלומר, כל המתרחש אינו קורה במציאות. כולל, כמובן, אותה רוזנת מיסתורית המופיעה במכונית-פאר ויורה לכל עבר, וכאילו באה לפזר את ענן האשליה כולו.

אין ספק, תיזכורת לסירטו של אלן רנה, פרובידנס, שגיבורו מעוות את העולם סביבו בדמיון רווי אלכוהול.

בעיקבות
מילחמת

הכוורת (פריז, תל-אביב, ספרד) — הנוסחה הדרמאטית מוכרת הי-טב: מקום-מיפגש שבו עוברים אנשים רבים, ומבעד לגורלות ה-

שונים שלהם משתקפת אווירה של תקופה. במיקרה זה, מדור בר בבית קפה במאדריד. מקום שאליו נוהרים אינטלקטואלים ופסבדו-אינטלקטואלים, תומכים במישטר ומתנגדים לו, עשירים ומחוסרי-כח, מכובדים ובטלנים. התקופה היא 1943, כאשר מילחמת העולם השנייה משתוללת בשאר ארצות אירופה, ואילו מאדריד עדיין נושאת על עצמה את העקבות, הפיסיים והנפשיים, של מלחמת-האזרחים.

התסריט, המבוסס על רומאן מפורסם, מנסה איכשהו לפתח כמה מן הדמויות הללו, לעבור עימן מן הקפה אל חייהם הפרטיים וחזרה, ולהניע בצורה זו לטיפול בסידרה של גורלות מקבילים. אלא שהחלטתו זו נתקלת בשני מיכשולים: ראשית, הוא בוחר יותר מדי ערוצים מקבילים, ומשום כך אינו מספיק להביא אף אחד מהם לקנה-מידה משמעותי יותר מווינאטה צנועה; שנית, הוא נשען במידה רבה על אווירה של שנות הארבעים, ונוסטאלגיה שאולי מדברת אל הספרדים עצמם ומזכירה להם את תרבות בתי-הקפה, אבל בימים הללו נראית כמו אקסטיקה מעולם אחר.

ההישענות הרבה על דיאלוגים, הכתובים בקישוטי-שפה רבים ומצועצעים, הופכת את הסרט לכבד, מסורבל ואיטי. בנוסף לכך, נעול הסרט בתוך תמאורות, בין אם זה בית-הקפה

פגישות במאדריד — נוסטלגיה בכוורת

עצמו, או כמה מן הבתים שאליהם עוברים שוכני הקפה מדי פעם בפעם, ודמות העיר עצמה, באותה התקופה, כמעט שאינה נראית לעין. סידרה של שחקנים מן השורה הראשונה בספרד, ביניהם פראנסיסקו ראבאל, ויקטוריה אבריל, אנה בלו וחווה סאקריסטאן, מנסים למלא באישיותם את הדמויות שהם מגלמים, והתסריט אינו מספיק לעגל די הצורך. בסך הכל זהו נסיון רציני להתמודד עם סיפור ממקור אחר, משום כך זכה הסרט לפרס הגדול של פסטיבל ברלין.

אהבה
על קביים

לא מאוחר לאהוב (בית-ליסקין, תל-אביב, ספרד) — הולך ונמוג קארלוס סאורה, אחרי כמה דראי מות מישפחתיות שבאו לסמל את

קורותיה ומכאוביה של ספרד, מולדתו, הוא מנסה לספר סיפור-אהבה שאינו נועד לסמל כי אם את עצמו בלבד ואת תכונותיו הנצחיות של האדם — יצר-האהבה, יצר-האמנות ויצר-ההישרדות.

אלא שהפעם מצטיין תסריטו בכל הקלישאות האפשריות. הסיפור נופל בכל המלכודות הצפויים, וגיבורו אינם אלא צל של דמויות אפשריות בהחלט, שלא נותנים להן להתפתח אלא כופים עליהן עלילה שיגרית בלבד. פרופסור קשיש התאלמן מאשתו, ואיבד יחד איתה כל רצון לחיות, הוא מחליט להתאבד. שכנתו הצעירה והיפה מכינה יחד עם בן-זוגה הצגת תיאטרון, המבוססת על טכניקת הליכה על קביים, השכנה, המבחינה במצוקתו של הפרופסור, מחליטה להצילו ולשקם את חייו, תוך כדי ניחום אבלים נקשרים יחסי-אהבה בין השניים, והגבר המתבגר מוצא לו תיקווה, דחף לחיים, סיבה להביט קדימה בערגה.

כל הציפיות למעמדים מקוריים באהבתם של צעירה וקשיש נגמרות בלא-כחלום, והכיוון המלודרמאטי חסר-התקנה עושה את הסרט לבלתי-מעניין ובלתי-משכנע. פרנאנד גומז,

לורה דליסול וגומז — אהבה סתווית

שמסוגל היה להגיש מישחק כימעט עירני בסטיקו. נושא כאן מבט של כלה מעונה ומוכה לכל אורך הסרט, ולורה דליסול, שיכלה להיות מרתקת כל-כך בכרמן, מגישה גירסה שיטחית של נעורים והתייפפות אמנותית, לכן גם המשל החוזר על עצמו, בסופו של הסרט, הבא להוכיח כי בכל זאת כדאי לחיות — עדיין משאיר את השאלה בעינה: למה בעצם?